

Jasminka DOMAŠ NALBANTIĆ (pripremila): *Obitelj – Mišpaha*, Kulturno društvo »Miroslav Šalom Freiberg« i Novi Liber, Zagreb 1996., str. 216.

Knjiga *Obitelj* (hebr. *mišpaha*) posvećena je židovskoj obitelji – tom jedinstvenom izvoristu snage preživljavanja što se prostire iznad svih zemalja i unatoč svim povijesnim previranjima.

Novinarka Jasminka Domaš Nalbantić intervjuirala je dvadesetoro predstavnika židovskih obitelji iz Hrvatske i te intervjuje znalački pretvorila u autorizirane istinite priče o ljudskim sudbinama u razdoblju od sto godina i rasponu od četiri do pet generacija. Samo je šestoro ljudi osobno napisalo svoj izvještaj. Priče se razlikuju: neke su sažete tako da su navedeni najosnovniji podaci, a druge su pune živih sjećanja na vrijeme, osobe i događaje, no u svakoj od njih živo je opisano ozračje židovskog doma bez obzira na to bio on u Zagrebu, Sarajevu ili Osijeku. Među autorima susrećemo i neke od poznatih osoba iz našega javnog života, primjerice, *Slavko Goldstein*, *Lea Gostl Ukrainčik*, *Heda Piliš*, *Alfi Kabiljo*, *Miriam Gross* i dr. Novinarka je, poštujući stil svakog pripovjedača, s potpuno neznatnim zahvatima u tekstu, zadržala svakom njegov šarm koji povećava još i duhovito izabran naslov.

Obitelj koja u ljubavi prihvaća i obuhvaća sve svoje članove kohezijska

je sila koja ih je sve održala zajedno i onda kada su se njezini članovi razilazili u stavovima (primjerice, prema religioznosti i tradiciji) ili kada su bili bolno odvojeni (za vrijeme rata), pa čak i onda kada su neki od njih odselili u vječnost. Svi oni žive zajedno u ljubavi, prihvaćanju i međusobnom pomaganju. Obitelj – to su one čvrste niti koje ljude povezuju iznutra, a izvana je to židovska zajednica kojoj pripadaju. No, ta vanjska povezanost plod je i odraz one unutarnje. U teškim danima rata i progona koje je malo od njih preživjelo, to je zajedništvo pomagalo da se ne potone u mržnji i očaju, da se raspoznaju i prihvate ruke pomoćnice ljudi dobre volje kojih uvijek i svugdje ima. U mnogim se povijestima izričito kaže, a u svima nazire, da je najveći gubitak za čovječanstvo, gubitak obitelji. Tko izgubi obitelj, taj gubi i veću zajednicu. Knjiga je osim toga primjer kako se čuvaju mali podaci za veliku povijest jednoga naroda i zemlje koju će jednoga dana pisati naši prauunci prema onome što smo im mi ostavili i dokaz kako postaju važne i korisne nako nevažne povijesti životâ takozvanih običnih ljudi.

Veoma ukusna grafička oprema, brojne fotografije i ilustracije, fini papir čine knjigu još privlačnijom.

Na kraju je dodan glosarij hebrejskih *jidiš* riječi, koji uvelike olakšava razumijevanje, te biografski podaci o autorima svih priča i novinarku Jasminki Domaš Nalbantić.

Knjiga je svojim sadržajem i oblikom potpuno ispunila svrhu s kojom je stvarana da bude ukusno opremljena, informativna i da joj poruka bude jasna. Za ovo naše vrijeme, za svako vrijeme uostalom.

Ljerka Jovanov